

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100125

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврилюк Олексій Костянтинович

2. Havryliuk Oleksii Kostiantynovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 106

Назва наукової спеціальності: Географія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 31-01-2023

Спеціальність за освітою: Наука про Землю

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.360

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 39.21

Тема дисертації:

1. Внутрішньоміські патерни соціально-просторових трансформацій в Україні
2. Intra-urban patterns of socio-spatial transformation in Ukraine

Реферат:

1. У дисертації проведено урбогеографічне дослідження внутрішньоміських патернів соціально-просторових трансформацій в Україні. На основі аналізу попередніх досліджень удосконалено поняттєво-термінологічний апарат урбогеографічного дослідження соціально-просторових трансформацій в українських метрополісах. Систематизовано поняття “пост-комуністичне місто”, розглянуто підходи до трактування понять “пост-комуністичні трансформації” та “пост-комуністичні (внутрішньо)міські трансформації”. Виділено позитивні та негативні наслідки пост-комуністичних (внутрішньо)міських трансформацій, ідентифіковано спільні та відмінні риси пост-соціалістичних метрополісів. Охарактеризовано місце українських міст у світі пост-комуністичних міст. Визначено просторові масштабні рівні дослідження пост-комуністичних трансформацій: (1) пост-комуністичні трансформації на рівні міських систем розселення та (2) пост-комуністичні трансформації на міському та внутрішньоміському рівні.

Встановлено, що урбогеографічне дослідження (внутрішньо)міських патернів соціально-просторових трансформацій варто здійснювати з позицій географічного, системного та історичного підходів. Проаналізовано сучасні концепти (внутрішньо)міських соціально-просторових трансформацій в рамках світової урбогеографічної теорії, особливо стосовно узагальнення досвіду соціально-просторових трансформацій у пост-соціалістичних містах та характеру їхнього прояву на різних масштабних рівнях. Сформульовано методіку урбогеографічного дослідження внутрішньоміських соціально-просторових трансформацій в пост-соціалістичних метрополісах в ключі узгодженого поєднання кількісних і якісних методів дослідження. Запропоновано виділення чотирьох дослідницьких етапів (концептуальний, польовий, аналітико-статистичний та аналітико-синтетичний) та відповідних дослідницьких процедур. Для урбогеографічного дослідження внутрішньоміських патернів соціально-просторових трансформацій в Україні використовувались методи системного аналізу і синтезу, індукції та дедукції, літературного огляду, метод польового дослідження, метод дослідження архівних матеріалів (зادля ідентифікації патернів соціальної нерівності в процесі радянського розподілу житла), метод глибинних інтерв'ю (при дослідженні практики розподілу житла у радянському Дніпропетровську та вивченні соціально-економічного становища ВПО в українських метрополісах), порівняльно-географічний метод, картографічний метод, метод формалізації та індексний метод, метод нормалізації, метод ранжування, описова статистика, кореляційний аналіз, факторний аналіз, кластерний аналіз, метод зваженої вибірки (для калібрування даних результатів опитування у м. Харків та м. Дніпро), а також метод біноміальної логістичної регресії. Виявлено, що в українських метрополісах під впливом пост-комуністичних трансформацій формується нова внутрішньоміська мозаїка капіталістичного міста, з усіма його позитивними та негативними рисами. Основною спільною рисою пост-соціалістичних метрополісів є їхнє перебування у процесі множинного пост-комуністичного переходу. Загалом, пост-комуністичний перехід супроводжується цілком спільними факторами соціально-просторових та соціально-економічних змін, таких як деіндустріалізація, терціарізація, маркетизація, глобалізація, доместикація неолібералізму, комодифікація, дерегуляція, приватизація тощо. Основними відмінними рисами пост-соціалістичних метрополісів є різні прояви "схожих факторів" пост-комуністичних соціально-просторових та соціально-економічних трансформацій у міському просторі через різну тривалість правління комуністичних режимів, різні історичні шляхи розвитку окремих країн та їхніх метрополісів до комунізму, різне економіко-географічне й геополітичне положення міст та країн, відмінність ідеологічних підходів до міст й різний комуністичний спадок у окремих країнах колишнього соцтабору.

2. The thesis is devoted to urban geography research of intra-urban patterns of socio-spatial transformation in Ukraine. On the basis of the analysis of previous studies, the conceptual and terminological apparatus of urban geography research of socio-spatial transformations in Ukrainian large cities has been improved. The concept of "post-communist city" is systematized, approaches to understanding the concepts of "post-communist transformations" and "post-communist (intra-)urban transformations" are considered. Positive and negative consequences of post-communist (intra-)urban transformations are highlighted, common and distinctive features of post-socialist metropolises are identified. The place of Ukrainian cities in the world of post-communist cities is characterized. Different scales of post-communist transformations studies are defined: (1) post-communist transformations at the level of urban settlement systems and (2) post-communist transformations at the urban and intra-city level. It has been established that the urban geography research of (intra-)urban patterns of socio-spatial transformations should be carried out from the standpoint of geographical, systemic and historical approaches. Contemporary concepts of (intra-)urban socio-spatial transformations within the framework of the global urban-geographical theory are analyzed, especially in relation to the generalization of the experience of socio-spatial transformations in post-socialist cities and the nature of their manifestation at different scales. The methodology of urban geography research of intra-urban socio-spatial transformations in post-socialist metropolises is formulated in the manner of a coordinated combination of quantitative and qualitative research methods. It is proposed to distinguish four research stages (conceptual, fieldwork, analytical-statistical and analytical-synthetic) and corresponding research procedures. The methods of systemic analysis and synthesis, induction and deduction, literature review, the method of field research, the method of researching archival materials (to identify

patterns of social inequality in the process of Soviet housing allocation), the method of in-depth interviews (when studying the practice of housing allocation in Soviet Dnipropetrovsk and studying the IDPs' socio-economic situation in Ukrainian metropolises), comparative-geographical method, cartographic method, formalization method and index method, normalization method, ranking method, descriptive statistics, correlation analysis, factor analysis, cluster analysis, the weighted sampling method (to calibrate the survey results in Kharkiv and Dnipro) and the binomial logistic regression method were used for the urban geography research of intra-urban patterns of socio-spatial transformations in Ukraine. It was found that in Ukrainian metropolises, under the influence of post-communist transformations, a new intra-urban mosaic of the capitalist city is being formed, with all its positive and negative features. The main common features of post-socialist metropolises are their stay in the process of multiple post-communist transition. In general, the post-communist transition is accompanied by quite common factors of socio-spatial and socio-economic changes, such as de-industrialization, tertiarization, marketization, globalization, domestication of neoliberalism, commodification, deregulation, privatization, etc. The main distinguishing features of post-socialist metropolises are various manifestations of "similar factors" of post-communist socio-spatial and socio-economic transformations in the urban space due to the different duration of the reign of communist regimes, different historical paths of development of individual countries and their metropolises before communism, different economic-geographical and geopolitical situation of cities and countries, the difference in ideological approaches to cities, and the different communist legacy in certain countries of the former social camp.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мезенцев Костянтин Володимирович
2. Mezentsev Kostiantyn Volodymyrovych

Кваліфікація: д.геогр.н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Ігор Олегович

2. Pylypenko Ihor Olehovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маруняк Євгенія Олександрівна

2. Maruniak Yevheniia Oleksandrivna

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Любіцева Ольга Олександрівна

2. Liubitseva Olha Oleksandrivna

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельничук Анатолій Леонідович

2. Melnychuk Anatolii Leonidovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Запотоцький Сергій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Запотоцький Сергій Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.